

Информационный компьютерный технологияларды алтай тилди' ле кычыларыны' урокторында баштамы класстарда тузаланары

Калганчы Өйдө албатынын жүрүминде болуп турган жаныртуларла колбой, албаты үредүзінде база жаан солунталар ла некелтелер башталды. Ол солунталар - компьютер, информационный технологиялар. Олордын учуры сүрекей бийиктеген. Үредүде де, билим-үредүде де, кижинин жадын-жүрүминде де компьютер бойын бек тӱзӱп алды. Информационный компьютерный технологияларды урокто тузаланары школдо үредү ишти башкарынарынын эн жаан турултазы деп темдектейдилер. Бүгүн кажы ла предметный урокто компьютерный технологияны тузаланарга жараар. Мындый уроктордо тӱс аяру онын чындыгына эдилер учурлу.

Бүгүнгү күнде үредүнин жагы некелтелерине толо тайанып, алтай тилдин урокторын жылбилү ӱткүрерине ууламжыыр, кандый ла айалгада бойын тудунып билип, тӱрӱл тилиле ару, чечен куучындап билер улус таскадары – кажы ла үредүчинин тӱс амадузы боло берди. Онын учун компьютерди үредүде эрчимдү, чын тузаланар айалга тӱзӱӱри – эмдиги ӱйдин үредүчизинин тӱс сурагы деп темдектеер керек. Компьютерди, информационный технологияларды алтай тилдин урокторында тузаланганы үренчиктердин тилге жылбүзүн бийиктедип, сӱзлигин байыдып, текши үредүнин кемин бийиктедер арга тӱзӱйт.

Кӱп саба школдордо үредүчилер бойынын ижинде проект деп эп-арганы (метод проекта) эптү тузаланат. Баштамы школдо алтай тилдин ле кычыларынын урокторында ИТ-ны тузаланганы, үредүнинин кемин

бийиктедип, үредүчинин ижин ле Өйин эрчимдү ле кымакай тузаланар айалга тӨзӨйт. Андый айалгаларга кирет:

1. көргүзер (иллюстративный) эдимдер жууры;
2. кош познавательный материалдар белетеери;
3. ченемелле таныштырары (обмен опытом);
4. жүзүн-башка схемалар тузаланары;
5. презентациялар тургузары.

Информационный компьютерный технологияларды урокто тузаланганы – ол үредүчи ле үренчиктин Өйин чеберлеери, кажы ла үренчикле алдынан иштеп, олардын бүдүрген ижин темдектеер арга берет.

Информационный технологиялардын урокто тузаланар амадуларын ла аргаларын аярып, оок балдарды бүткүл уроктын туркунына компьютердин алдына отургыспай, су-кадыгына ла олардын психиказына каршузын јетирип турганын үредүчи сүрекей јакшы билер учурлу:

1. 1 класс – 10 минут;
2. 2 -5 класстар – 15 минут.

Бастыра ИКТ-ды көргөндө, баштамы школдо урокто тузалангадый эн эптү бүдүм - ол мультимедийный презентация. Презентация тургусканда, компьютердин башка-башка программаларыла иштеп јат: (Текстовый редактор (Microsoft Word), GIF-анимация, Microsoft Power Point, Microsoft Office Publisher). Бу программаларда узак Өйгө оок балдардын аярузын туткадый көп факторлор бар: табыш ла журук, кыймыгу.

Онон башка, презентация үредүчиге балдардын јажына келиштире танынан урокко керектү материалдарды чыныктап, жууп, јазаар арга берет. Алтай тил ле кычырарынын урок-презентацияларынын варианттары башка-башка болор:

- Презентацияны тузаланып, јаны теманы јартаары;

- Презентациянын фрагменттерин тузаланып, өткөнүн катап көрөри;
- Презентациянын слайдтарында журуктарды тuzаланары;
- Белен презентацияга тема аайынча жетирү белетеери (бүткүлинче эмезе бөлүктөп);
- Слайдтардын жери солынган презентацияны ээчий-деечий тема аайынча жазаар (теманы озо кычырып алар);
- Теманын бир бөлүгү берилген суракту презентацияны жартаар (презентацияны шиндеп, слайдта керек жок материалдарды жоголтор);
- Берилген тема аайынча презентация тургузар, оны жүзүн-башка журуктарла, текстле кееркедер.

Презентацияны уроктын кандый ла бөлүгинде тuzаланарга жараар: жаны теманы үренгенде, теманы быжулаганда, катап көргөндө лө онон до өскө.

Мынаг көргөнисте, информационный технологиялар урокто үредү учурлу болуп, үредү процесстин кош бөлүгү болгонын аजारар керек. Оны үренчиктердин жажына келиштире тuzаланар. Баланын су-кадыгына каршулу болбозын деп үредүчилер албаданар.